

Rezerwat przyrody „Szachownica w Krównikach” został ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 16 września 1974 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1974 r. Nr 32, poz. 194). Obecnie podstawą prawną funkcjonowania rezerwatu jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 6 października 2017 r. w sprawie ustanowienia rezerwatu przyrody „Szachownica w Krównikach” (Dz. Urz. Woj. Podk. z 2017 r. poz. 3292).

Celem ochrony rezerwatu przyrody jest zachowanie stanowiska rzadkiej rośliny szachownicy kostkowej *Fritillaria meleagris*.

Rezerwat przyrody „Szachownica w Krównikach” położony jest na działkach o nr ewid. 432, 433, 420, 421, 422, 423, 424, 425/2, 425/1, 428, 429/1, 429/2, 430, 887, 419/1, 419/3, 886, 431/1, 419/2, 939/2; w miejscowości Krówniki, w gminie Przemyśl, w powiecie przemyskim, w województwie podkarpackim. Obejmuje on obszar o powierzchni 17,25 ha. Teren rezerwatu jest podzielony względem własności nieruchomości. Trzyście spośród wymienionych działek ewidencyjnych należy do osób prywatnych. Dwie działki są własnością gminy Przemyśl, jedna należy do Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze, a cztery posiada Skarb Państwa, z czego jedna jest w trwałym zarządzie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Dla rezerwatu przyrody „Szachownica w Krównikach” były ustanawiane zadania ochronne, określone w drodze zarządzenia Nr 5/23 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Szachownica w Krównikach”. W ramach ustanowionych zadań ochronnych rezerwat objęto ochroną czynną, w ramach której całą jego powierzchnię przewidziano do koszenia roślinności zielnej (po wysypaniu nasion szachownicy kostkowej) wraz z usunięciem powstałej biomasy poza jego teren. Dodatkowo, zaplanowano minimalizowanie zagrożeń antropogenicznych oraz obserwację procesów naturalnych poprzez lustracje terenowe pracowników RDOŚ w Rzeszowie i dbałość o oznakowanie granic rezerwatu.

Rezerwat obejmuje wilgotne łąki, wśród których dominuje klasa *Molinio-Arrhenatheretea* (ok. 50%). W obrębie wskazanego siedliska występuje szachownica kostkowa *Fritillaria meleagris* oraz dodatkowo zimowit jesienny *Colchicum autumnale*. Z innych gatunków chronionych można tu znaleźć czosnek kątowny *Allium angulosum*, groszek błotny *Lathyrus palustris*, starodub łąkowy *Ostericum palustre* czy pierwiosnek wyniosły *Primula elatior*.

Najcenniejszym jednak gatunkiem jest zdecydowanie szachownica kostkowata, objęta ochroną ścisłą, która została również wpisana na Polską Czerwoną Listę Paprotników i Roślin Kwiatowych, jak i do Czerwonej Księgi Roślin Województwa Podkarpackiego (w obu przypadkach status CR – krytycznie zagrożona). Na terenie rezerwatu populacja szachownicy jest duża. Odnotowano liczne osobniki generatywne i wegetatywne. W losowo wybranych 6 punktach dokonano liczenia osobników. Na 1 m² powierzchni średnio przypadało 13-15 osobników generatywnych i 6-9 osobników wegetatywnych (badania prowadzone w latach 2022-2023).

Rezerwat jest również siedliskiem wielu gatunków zwierząt. Z istotniejszych przedstawicieli świata zwierzęcego można wymienić modraszki: telejus i nausitous, a także biegacza pomarszczonego i trzmiele z rodzaju *Bombus*, m.in. trzmieła gajowego. Występowanie trzmieli jest niezwykle ważne, gdyż zapylają one szachownicę kostkowatą.

Rezerwat przyrody „Szachownica w Krównikach” odgrywa istotną rolę w regionalnym i krajowym systemie ochrony przyrody jako obiekt chroniący niezwykle cenny gatunek rośliny, jakim jest szachownica kostkowata *Fritillaria meleagris*.

Największym zagrożeniem dla przedmiotu ochrony jest sukcesja ekologiczna, prowadząca do wytworzenia zwartych zarośli i lasu, a co za tym idzie, zaniku zbiorowisk łąkowych, które stanowią siedlisko dla szachownicy. Dodatkowym zagrożeniem są rodzime gatunki problematyczne (np. trzcina pospolita), antropopresja, obce gatunki inwazyjne (nawłóć późna) i zmiana sposobu uprawy (z łąki na grunty orne).

Celem poprawy stanu zachowania przedmiotu ochrony rezerwatu, określono następujące działania ochronne: wykaszanie roślinności zielnej z terenu całego rezerwatu przyrody (po wysypaniu nasion szachownicy kostkowej) wraz z usunięciem powstałej biomasy poza jego teren, budowę zastawki celem zapobiegania przesuszania obszaru rezerwatu, przeprowadzanie lustracji terenowych przez pracowników RDOŚ w Rzeszowie, dbanie o prawidłowe oznakowanie rezerwatu przyrody. Dodatkowo, zaplanowano wykonanie monitoringu określającego wpływ przeprowadzonych działań ochrony czynnej na stan zachowania celu ochrony rezerwatu.

Plan ochrony rezerwatu przyrody „Szachownica w Krównikach”, będący przedmiotem niniejszego zarządzenia, został opracowany na podstawie art. 19 ust. 6 z uwzględnieniem art. 20 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13 z późn. zm.). Zgodnie z ww. regulacjami regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia dla rezerwatu przyrody plan ochrony w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia. Projekt planu ochrony sporządzono z uwzględnieniem przepisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794).

Na terenie rezerwatu nie wyznaczono obszarów, na których można prowadzić działalność wytwórczą i handlową, wykonywać polowania oraz miejsc wprowadzania psów, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 4, 11 i 16 ustawy o ochronie przyrody, ze względu na brak odpowiednich miejsc na terenie rezerwatu oraz możliwość negatywnego oddziaływania tego rodzaju działalności na cel ochrony rezerwatu. Działalność rolnicza dopuszczona jest jako działanie ochrony czynnej.

W rezerwacie nie wskazano obszarów ochrony ścisłej i krajobrazowej, o której mowa w art. 20 ust. 3 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody.

Na terenie rezerwatu nie wskazuje się obszarów i miejsc udostępnianych dla celów edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa o których mowa w art. 20 ust. 3 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody. W zarządzeniu nie wskazano również obszarów, ani miejsc udostępnianych dla badań naukowych. Mając na uwadze dbałość o zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody we właściwym stanie i aby mieć pełen nadzór nad rodzajem prowadzonych badań, udostępnianie rezerwatu na cele prowadzenia badań naukowych może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia indywidualnego, o którym mowa w art. 15 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody.

Rezerwat przyrody „Szachownica w Krównikach” położony jest poza granicami obszarów Natura 2000, w związku z czym plan ochrony rezerwatu nie uwzględnia zakresu planu zadań ochronnych ani planu ochrony dla obszarów Natura 2000.

W treści niniejszego zarządzenia odstąpiono od wskazania wymagań ochrony przyrody koniecznych do uwzględnienia w ustaleniach studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przemyśl, planu ogólnego gminy Przemyśl, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych. W wyniku prac nad dokumentem zidentyfikowano bowiem jedynie takie zagrożenia, dla ograniczenia których zastosowanie będą miały wprost ustalenia niniejszego aktu prawa miejscowego.

W toku prac nad projektem planu ochrony zapewniono udział społeczeństwa. Obwieszczeniem z dnia 29 listopada 2023 r., znak: WPN.6202.3-7.2023.DD/ŁL.1, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie zawiadomił o zamiarze przystąpienia do opracowania projektu zarządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Szachownica w Krównikach”. Obwieszczenie umieszczono na tablicy ogłoszeń w siedzibie RDOŚ w Rzeszowie i na stronie internetowej [tut.](#) Dyrekcji w dniu 29 listopada 2023 r., a także opublikowano w prasie lokalnej (gazeta Nowiny) w dniu 30 listopada 2023 r. Zostało również przekazane do urzędu gminy Przemyśl.

Obwieszczeniem z dnia 19 marca 2026 r., znak: WPN.6202.5.2023.DD-S.2, WPN.6202.7.2023.DD-S.3; Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie zawiadomił o przystąpieniu do opracowania projektu zarządzenia w sprawie ustanowienia

planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Szachownica w Krównikach”. Obwieszczenie umieszczono na tablicy ogłoszeń w siedzibie RDOŚ w Rzeszowie i na stronie internetowej [tut](#). Dyrekcji w dniu 19 marca 2026 r., a także opublikowano w prasie lokalnej (gazeta Nowiny) w dniu 26 marca 2026 r. Zostało również przekazane do urzędu gminy Przemyśl.

W dniu 28 kwietnia 2026 r., pismem znak: WPN.6202.7.2023.DD-S.13, projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Szachownica w Krównikach” został przekazany do zaopiniowania Radzie Gminy w Przemyślu. Uchwałą nr XXXVII/244/2026 z dnia 3 czerwca 2026 r. Rada Gminy w Przemyślu zaopiniowała pozytywnie przedłożony projekt.

Obwieszczeniem z dnia 22 czerwca 2026 r., znak: WPN.6202.7.2023.DD-S.15, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w opracowaniu dokumentu poprzez zapoznanie się z projektem planu ochrony i możliwości składania uwag i wniosków. Obwieszczenie umieszczono na tablicy ogłoszeń w siedzibie RDOŚ w Rzeszowie w dniu 23 czerwca 2026 r. oraz opublikowano na stronie internetowej [tut](#). Dyrekcji w dniu 23 czerwca 2026 r. Dodatkowo, obwieszczenie opublikowano w prasie lokalnej (gazeta Nowiny) w dniu 24 czerwca 2026 r. Zostało również przekazane do urzędu gminy Przemyśl, gdzie było umieszczone na tablicy ogłoszeń i w BIP w dniach od 25.06. do 30.07.2026 r.

Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków. W wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie nie wpłynęły żadne uwagi ani wnioski dotyczące przedmiotowego projektu zarządzenia.

Projekt zarządzenia na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428) uzgodniono również z Wojewodą Podkarpackim w dniu 11 sierpnia 2026 r.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

- jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdą w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją;
- na Gminę Przemyśl
- na Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

3. Konsultacje społeczne

Projekt wymaga konsultacji społecznych. Ich zakres został opisany powyżej.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego

Opracowany plan przewiduje podejmowania działań z zakresu ochrony czynnej. Będą one podejmowane po zapewnieniu finansowania lub dofinansowania ze środków zewnętrznych.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na rynek pracy. Zarządzenie nie przewiduje jakichkolwiek ograniczeń dla rynku pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Wejście w życie zarządzenia może przyczynić się do zwiększenia wartości przyrodniczej obiektu, a przez to do podniesienia i utrzymania jego atrakcyjności turystycznej.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej

Regulacja ujęta w zarządzeniu nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.